

Vårt Dnr: E-20161018-1

Vår ref: Inger Svedmyr

Kulturdepartementet, 103 33 Stockholm

Er referens:

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ku2016/01778/DISK

Yttrande över remissen: Utvidgat skydd mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet (Ds2016:26)

1 Sammanfattning

Vi ställer oss helt bakom Handikappförbundens remissvar. Det är visserligen bra att mindre förbättringar sker på begränsade områden, men det är en droppe i havet: Sverige klarar fortfarande inte de krav på tillgänglighet till befintliga miljöer som FN:s regler ställer. Tillgängliggörande är en skyldighet för konventionsstater enligt den allmänna kommentaren till artikel 9 om tillgänglighet i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

2 Bakgrund

Elöverkänsligas Riksförbundet är en handikapporganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Handikappförbunden som organiserar 39 handikappförbund.

Förbundet har för närvarande ca 3000 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade. Elöverkänslighet är en erkänd funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken" antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det "universellt utformade samhället" en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter. Resolution 1815 (2011)¹ från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;
Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

---

1 Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom ”Class 2B carcinogen”, det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly².

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN:s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"³, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

3 Våra synpunkter på remissen

Sida Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

---

Sid 5 1 Författningsförslag

Vi stödjer utredarens förslag att ta bort undantaget från förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet inom området varor och tjänster för företag som vid senaste kalenderårsskiftet sysselsatte färre än tio arbetstagare.

Sid 11 3.1 Förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet

”Regeringens funktionshinderspolitik är en del av arbetet med mänskliga rättigheter så som de uttrycks i bl.a. FN:s konventioner om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och om barnets rättigheter. Alla människor med funktionsnedsättning oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter ska ha möjlighet att verka i vardagen på lika villkor när det gäller delaktighet och tillgänglighet. Hinder för människors delaktighet i samhället ska rivas. [...]

Arbetet ska inriktas på att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för alla människor med funktionsnedsättning”

Idag saknas lagar om tillgänglighet på flera områden som är viktiga för personer med funktionsnedsättning, Det gör att bara enklare åtgärder för att avhjälpa bristande tillgänglighet kan krävas enligt förarbeten till diskrimineringslagen. Plan-och bygglagen (PBL) och Miljöbalken har egna tolkningar av vad som avses med funktionsnedsättning. Dessa är inte i enlighet med FN:s regler. Text PBL tar enbart hänsyn till personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Vi anser att dessa lagar bör ändras så att de överensstämmer med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

---

2 Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

3 Länk till pressmeddelandet: https://emfscientist.org/images/docs/EMF_Scientist_Press_Release_5-1-2015.pdf

Elöverkänsligas Riksförbund _____ Medlem i Handikappförbunden

Post- och Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Org.nr.	Plusgiro	Bankgiro
Blåsutvägen 53 121 36 JOHANNESHOV	08-712 90 65	08-712 89 48	info@eloverkanslig.org	812400-9484	67 84 45-8	788-2970

Stockholm

Inger Svedmyr, sakkunnig och Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)

Elöverkänsligas Riksförbund _____ **Medlem i Handikappförbunden**

Post- och Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Org.nr.	Plusgiro	Bankgiro
Blåsutvägen 53 121 36 JOHANNESHOV Stockholm	08-712 90 65	08-712 89 48	info@eloverkanslig.org	812400-9484	67 84 45-8	788-2970